

2013 JAAR OM NIET TE VERGETEN

Opnieuw zijn stolpen verbrand, verwaarloosd en gesloopt. Maar ook herbouwd en nieuw gebouwd. De stolpboerderij is onderdeel van een dynamisch proces en herbestemming is aan de orde van de dag want de agrarische bedrijvigheid echoot nog maar sporadisch na. De activiteiten in het Jaar van de Boerderij gaven hier met nadruk betekenis aan. Zinnvolle, duurzame herbestemming garanderen de toekomst van de agrarische bouwkunst.

Voor een breed publiek is dit Jaar van de Boerderij (Stolp) gevierd met een scala aan activiteiten die je met de fiets, via symposium of Uitmarkt, tentoonstelling, publicatie of culinaire route in contact bracht met het wel en wee van die echt Noord-Hollandse traktatie: de stolp. De Stolpenprijs accentueert de beklemtoonde herbestemming in de toekenning. ▲

SAMEN VIERKANT ACHTER DE STOLP

Klinkt wat pamfletterig modieus dat 'samen' maar samenwerking van particulieren en overheden is een voorwaarde voor behoud van boerderijen en landschap. Borging in bestemmingsplannen, het voorkomen van onterechte sloop, stimulansen voor nieuwe bestemming en goed passende her- en nieuwbouw. Wij willen in 2014 werken aan een 'stappenplan' om richting te geven aan gewenste ontwikkelingen. ▲

NUMMER 75

Beetje een jubileumstuk: dit nummer 75 van onze Nieuwsbrief. Spreekbuis en bindmiddel. Met informatie en kennisuitwisseling. Vier maal per jaar met extra themanummers. En dat voor 15 euro (heeft u de contributie al overgemaakt?, het kan nog). In dit nummer o.a. de laatste aflevering van Boer & Jongens. Zie ook onze website. ▲



Irma Stroet en John Kunis zijn met hun stolp in Hoogwoud de winnaars van de Stolpenprijs 2013.

FOTO: EVA KASBERGEN



Bespiegelingen bij de jaarwisseling. Met deze prachtfoto van Wijnndel Jongens wensen wij u een puntgaaf 2014.

FOTO: WIJNDEL JONGENS

- | | |
|------------------------------|-------------------------|
| ▲ 2013 Jaar van de Stolp | ▲ Binnenkijker |
| ▲ Molenhout in stolpvierkant | ▲ Boer & Jongens |
| ▲ Stolpen in Uitgeest | ▲ Kiek 26 en 27 |
| ▲ Stolpen ver weg | ▲ Stolpen in het nieuws |



Zetten wij in 2014 ook uw stolp op de kaart?



**Architectenburo
Jan Kramer BNA**
Petten, tel. 0226-383138

Bel ons voor een
vrijblijvend advies van uw
nieuwbouw-, verbouw- en
restauratieplannen



**Aannemersbedrijf
M. Duinmaijer B.V.**

- nieuwbouw
- verbouw
- renovatie
- onderhoud
- houtskeletbouw
- machinale houtbewerking
- kozijnenspuiterij



M.C. van Voordenstraat 2, 1483 GB De Rijp tel: 0299 673487 fax: 0299 674626 www.duinmaijer.nl

KWANTES

makelaardij

Middenweg 9 | Postbus 15 | 1619 BL Andijk
Tel. 0228 - 59 22 44 | www.kwantesmakelaardij.nl

Wij zijn gespecialiseerd
in o.a.

- Aan- en verkoop van agrarische bedrijven en land
- Aan- en verkoop van warme gronden
- Glastuinbouw
- Onteigening
- Pachtzaken
- Productierechten
- Agrarische taxaties
- Ook voor buitengewoon en particulier onroerend goed

Bezoek ook onze site
voor ons volledige aanbod.

de sleutel tot
agrarisches bezit



Houtaantasting?

ATTACK

DIERPLAAGBEHEERSING

effectieve bestrijding met garantie
ISO 9001:2008 gecertificeerd

40 jaar gespecialiseerd in het bestrijden van
houtaantasters, zwammen en vogelwering



**HOUTWORM
BOKTOR
BONTEKNAAGKEVER**

**HEERHUGOWAARD
072-57 43 756**

WWW.ATTACK.NL • VCA-GECEERTIFICEERD • WWW.ATTACK.NL

Visser H-raam

Het Visser H-raam is een specialistisch
product van Timmerfabriek Visser. Het Visser
H-raam kan gemakkelijk worden ingepast in
zowel moderne als traditionele panden.



Tot in detail verantwoord maatwerk

Visser H-raam

Noorder IJ- en Zeeweg 8, 1505 HG Zaandam
075-6177984 | www.timmerfabriekvisser.nl



RIETDEKKERS BV

Zwaagdijk-Oost 286, t. 0229 262140, m. 06 20548854
www.rietdekkersbedrijfsijm.nl



JAAR VAN DE STOLP

Het Jaar van de Stolp, de Noord-Hollandse versie van het Jaar van de Boerderij, is voorbij. Het einde markeert ook een nieuw begin want met de opgedane ervaringen en met de uitwaaiende belangstelling en niet te vergeten nieuw enthousiasme en beklonken coalities gaat de stolp meer en meer de kwalificatie icoon van Noord-Holland waarmaken.

Samengevat heeft het Jaar, ook landelijk, een groot aantal stappen gezet. Zowel naar het brede publiek met een scala aan cultuuroeristische elementen, voorlichting en educatie als naar betrokken instellingen, bedrijven en beleidsmakers (zie overzicht in Nieuwsbrief 74, september 2013). Niet onvermeld mag blijven dat ook regionale en lokale instellingen als historische verenigingen en bibliotheken er stevig aan hebben bijgedragen. De samenwerking van Cultuurcompagnie en Boerderijstichting legde de basis voor de activiteiten. Het met Welstandszorg georganiseerde symposium 'Onder de stolp' (5 juli in Hoogwoud, gem. Opmeer) belichtte de stolp van vele kanten voor een uitgebreid gehoor. Enkele relevante constatering van de sprekers halen we hierbij aan:

- **Gastheer burgemeester Gert Jan Nijpels** ("Opmeer is actief waar het stolpbehoud betreft en splitsing van de stolp is toegestaan") noemt de stolp bij uitstek geschikt voor andere bestemmingen zoals een zorgboerderij maar memoreert wel de financiële averij die kleine gemeenten met de nieuwe wet WMO kunnen oplopen. Als introductie op het onderwerp van het symposium wordt in een korte film een reeks beelden van diverse herbestemmingen van stolpen getoond. Met treffende voorbeelden van de interpretaties van hoe een nieuwbouwstolp er uit zou kunnen zien.
- **Commissaris der Koning Johan Remkes** opent het symposium. Hij verklaart dat het Jaar van de Stolp door de provincie van harte

wordt ondersteund en stolpboerderijen deel uitmaken van het provinciaal beleid. De provinciale monumentenlijst telt 69 stolpen en in samenwerking met de Boerderijstichting en het Restauratiefonds is er de regeling 'Alle hens aan dak'. Remkes krijgt het eerste exemplaar van de richtlijnennotitie De dans der daklichten aangeboden.

- **Dagvoorzitter Marinke Steenhuis** ("Altijd gefascineerd geweest over nut en lust van stolpen") benadrukt dat de stolp in zijn opzet en versieringen een landschapsopgave is vanwege maat en schaal. Zij pleit niet voor (meer) regeltjes maar voor een *routeplanner* en daarbij duidelijkheid voor eigenaar, bewoner en overheid.

- **De drie gezagvoerders** van de organiserende partijen geven een toelichting op de keuze van hun favoriete stolpboerderij.

Rob Berends (Cultuurcompagnie) kiest voor de Eenhoorn in Middenbeemster, de herenboerderij uit 1682 als de verbeelding en verbinding van stad met platteland. **Jef Mühren** (Welstandszorg) kiest een boerenstolp in Busch en Dam die gesloopt zou worden en vervangen door twee woningen met grote dakkapellen. Is dat zo'n ramp? Ja, verklaart hij en pleit voor betrokkenheid met alle partijen in een vroeg stadium en het enthousiasmeren voor behoud en respectvolle vernieuwing. **Evert Vermeer** kiest de stolp met authentiek boeren erf De Singelhoeve in Zuidschiermer als voorbeeld van een geslaagde symbiose van stolp en erf in harmonie met het landschap.



Jaar van de Stolp: ook met een culinaire fietsroute en streekproducten in koestal en boomgaard.

- **Irmgard van Koningsbruggen** belicht de stolp vanuit het historisch bewustzijn. Authenticiteit is al heel lang een constructie, elke tijd laat sporen na. Maar erfgoed is ook toekomst. Niet 'te mooi' restaureren bijvoorbeeld door die sporen uit te wissen: "zoek verbindingen tussen heden en verleden".
- **Tjeerd Dijkstra** schetst de relatie tussen nut en vorm, bouwwerk en omgeving. Hij toont een eigentijdse stolpverbouwing: van ruïne tot geloofwaardige herbestemming die recht doet aan de logica van de vorm. Dijkstra maakt zich ernstig zorgen over de groei van het aantal namaakstolpen.
- **Irma Stroet en John Kunis vertellen** over hun soms moeizame bevindingen bij de restauratie van een oude boerenstolp en het in ere herstellen van het bijzondere erf.
- **Jurgen van der Ploeg** schetst zijn ervaringen als architect met objecten in het buitengebied en zijn gerealiseerde plannen bij een zorgboerderij in Oterleek. Hij bezigt de trefwoorden doelmatigheid, soberheid en eigenheid bij ver- en nieuwbouw en verafschuwt imitatie.
- **Jandirk Hoekstra**, provinciaal adviseur ruimtelijke kwaliteit, voert een betoog over erfindeling en de schaalvergroting die een negatieve invloed kan hebben op de ruimtelijke structuur.

(voor het volledige verslag zie onze website www.boerderijstichting.nl)

Zie voor verzamelde stolpverhalen de website www.oneindignoordholland.nl en de app streetmuseum.nl

Het Jaar van de Stolp kreeg ook aandacht van plaatselijke en regionale organisaties met opvallend veel publieksdeelname.

- In Heemskerk een tentoonstelling over de aldaar aanwezige stolpen, in het kader van een weekend Kom in de Kas.
- In de Laurenskerk van Kolhorn een tentoonstelling van stolpen in de beeldende kunst.
- Het Westfries Genootschap organiseerde een excursie langs stolpen rond Wadway en een middag met films en inleidingen over historie en beleid. Ook uitreiking van de Westfrieslandprijs aan twee auteurs van boeken met stolpen als onderwerp.
- In de bibliotheken van Beverwijk, Alkmaar, Oudorp, Schoorl, Heerhugowaard en Castricum lieten lezingen hun licht schijnen over de stolp.
- In Alkmaar deelde de Historische Vereniging 'gele kaarten' uit aan verloeders van stolpen.
- Tentoonstelling stolpen in Uitgeest.





Maarten Koning

ontwerp en technisch tekenwerk voor uw:

- MONUMENTALE VERBOUWING
- NIEUWBOUW stolpboerderij woning
- VERBOUW uitbreiding nieuwe indeling
- INBOUW keuken / kasten
- AANBOUW



Schrevel 12
1648 GC De Goorn
telefoon: 0229 540 996

Straks winddicht met 5,5 isolatiewaarde, Maarten ontwerpt duurzaamheid.

Barsingerhorn, november 2013



www.maarten-koning.nl



De winnaar van de Stolpenprijs 2013!



Trots dat wij hieraan mee mochten werken.

Ook (ver)bouwplannen? Laat het ons weten!

Architektenburo Cornelis de Jong bna.

Architekt: Bert van Langen
Middenbeemster, telefoon 0299 681407, website www.abcdj.nl



Heeft u bouwplannen?

Akerbouw bv
BURGER EN UTILITEITSBOUW

Uw onderhouds- en restauratiepartner in Noord-Holland

Geesterweg 6, 1911 NB Uitgeest T: 0251-315817 www.akerbouw.nl



- hoveniersbedrijf
- tuinontwerp en adviescentrum
- sport en recreatie
- tuinwinkel

Met aandacht voor
woning, bewoner en omgeving.

Het Woud 10 - 1688 JE Nibbixwoud
telefoon 0229 - 57 16 29
E-mail hoveniers@floridus.nl
www.floridus.nl



STOLPENPRIJS

De Stolpenprijs 2013 is gewonnen door Irma Stroet en John Kunis van de langhuisstolp aan de Koningspade 23 in Hoogwoud en uitgereikt door gedeputeerde Elvira Sweet op 6 december. De prijs werd ingesteld door de provincie Noord-Holland en de uitreiking markeert hiermee de sluiting van het Jaar van de Stolp 2013.

Doel van de Stolpenprijs is het aanreiken van geslaagde voorbeelden waarmee de provincie informatie en inspiratie wil aanbieden aan toekomstige opdrachtgevers van herbestemming bij stolpverbouwingen. De provincie delegeerde de uitvoering van de Stolpenprijs aan Architectuur Lokaal. De jury* beoordeelde 33 inzendingen en kwam tot een selectie van zeven inzendingen. De inzenders (vrijwel allemaal lid van de Boerderijstichting) zijn vervolgens bezocht en geïnterviewd. Er waren drie soorten inzenders. Particulieren die een architect en/of aannemer opdracht gaven tot een verbouwing; professionele opdrachtgevers als zorginstellingen en eigenbouwers die jarenlang zelf -vaak met ons advies en verdere hulp- aan hun stolp hebben gewerkt. Bij de zeven geselecteerde stolpen waren alle drie invalshoeken vertegenwoordigd.

Selectie, nominatie en toekenning

De selectie bleek een uitdaging omdat niet alleen het type ingreep en de opdrachtgever

vaak onvergelykbaar waren, maar ook omdat zowel de ingrepen als het ingezonden materiaal onderling sterk verschilden van kwaliteit en diepgang. Er werden vijf stolpen genomineerd:

- Dorpsstraat 48, Assendelft (Vivian en Erik Euwe)
- Beets 86, Beets (Wim Admiraal en Ria Heida)
- Koningspade 23, Hoogwoud (Irma Stroet en John Kunis)
- Wogmeer 105, Spierdijk (Woon-werkvereniging De Nieuwe Proef)
- Starmmeerdijk 6, Starmmeer (De Buitenwerkplaats).

Als resultaat hiervan zijn eervolle vermeldingen toegekend aan Vivian en Erik Euwe in Assendelft en Wim Admiraal en Ria Heida in Beets.

*Bij de Stolpenprijs is een boekje verschenen met de samenstelling van de jury, het juryrapport, alle inzendingen met korte tekst en beeld, een verslag van het bezoek aan Tjeerd (en Hermien) Dijkstra, de aanstichter van de

stolpenprijs, in hun verbouwde stolp in Edam. Bovendien een interessant overzicht van Marijke Beek over herbestemming en verantwoorde verbouwingen. Het boekje is digitaal in te zien en te downloaden op onze website www.boerderijstichting.nl. Het complete materiaal (met o.a. ingezonden bouwtekeningen) is op verzoek in te zien op het secretariaat van de Boerderijstichting.



De prijswinnende stolp van Irma Stroet en John Kunis.

LESKIST

Een langgekoesterde wens van de Boerderijstichting Noord-Holland is dit jaar uitgekomen. Gerealiseerd met de onmisbare hulp van Peter Fideldij Dop, stolpbewoner en bevlogen educator, kunnen wij eindelijk een leskist over de stolpboerderij aan scholen beschikbaar stellen.

De inhoud van deze leskist sluit aan bij lessen in omgevingsonderwijs en vormt daarmee een eerste begin van of aanvulling op topografie, de eigen woonomgeving. De leskist bevat:

- een powerpointprogramma (met informatiemap) over de landschapontwikkeling en de daaruit voortkomende boerderijbouw; door de leerkracht zelf of door de erbij te vragen begeleiding uit te voeren;
- een educatief programma waarbij elk van drie werkgroepen één zone van de boerderij verder verkent (expertgroep) en de anderen op hun opgedane kennis toetst;

en natuurlijk een stolp-bouwpakket, waarmee de constructie uit de doeken gedaan wordt en een grote stolp in de klas gebouwd kan worden waarmee o.a. bovendien staldieren op de juiste plek gezet kunnen worden. Voor iedere leerling is er tijdens het project een rijk geïllustreerd boekje over werken en wonen in de stolpboerderij. Het programma is ontwikkeld voor groep 5, 6 en 7, maar aan te passen voor groep 8 (meer inhoud in het powerpointprogramma) of groep 4 (boerderij, dieren en boekje). En ook brugklassen kunnen het informatieve gedeelte -hoe kwam de stolp tot stand en waarom juist hier- gebruiken; het onderwerp ligt dicht bij huis. Idealiter wordt het lenen van de leskist gekoppeld aan een bezoek aan één van de meewerkende museumboerderijen; in dat geval vervalt ook de huur van € 20,-. De kist kan tevens bij deze museum-boerderijen (West-Frisia in Hoogwoud, Vreeburg in Schagen, Westerhem in Middenbeemster, Tante Jaantje in Callantsoog en Wieringer Museumboerderij) ingeleverd of opgehaald worden alsook bij de Onderwijsbegeleidingsdienst in Hoorn; in overige gevallen wordt de kist -al dan niet met begeleiding- op school bezorgd.

Onze enthousiaste begeleiders kunnen het programma (introductie/stolp bouwen en inrichten/expert-groepen) in een halve dag uitvoeren; bruikleen is voor 2 weken (waarbij de stolpboerderij in de klas kan blijven staan).

De leskist is met inhoud te bekijken bij de Onderwijsbegeleidingsdienst Noordwest aan de Blauwe Steen in Hoorn. Boeking is op te geven via stolpen@xs4all.nl. Nadere info is in te winnen bij Anneke Zandt, T 0227- 544810. ▲



De leskist gaat op stap!



MOLENHOUT IN STOLPVIERTKANT

Aan de rand van Warmenhuizen (hier vroeger Oostwal geheten) staat tussen de huizen een gerestaureerde stolpboerderij. ‘Het Molenhuis’, van eigenaar-bewoner Roel Zutt, die de restauratie ervan in 2012 succesvol afrondde. Een interessante historie van stolp en molen.

Tijdens de werkzaamheden wees onderzoek aan de vierkantconstructie van deze stolp op hergebruik van stijlen en leggers. Hoewel hergebruik van oud scheepshout algemeen (en zeker op de eilanden) bekend is, is het opnieuw toepassen van oud hout van een molenconstructie mij(goeddeels) onbekend. Bij 130 in en rond Schagen onderzochte stolpboerderijen trof ik slechts één keer een deel van een molenwiek aan. Hoe kan dan zoveel oud hout uit een molen in het vierkant van deze stolp terecht komen? Een reconstructie.

Volg het spoor van de korenmol

Hiervoor moeten we diep in de archieven. Een voorganger van het huidige Molenhuis is al in oude stukken terug te vinden, net als een meelmolen die naast de stolp al in de 16^e eeuw actief is. De naamsverklaring van de stolpboerderij is hiermee al gegeven, terwijl er anno 2013 in geen velden of wegen een molen is te bekennen. Toch weten we dat in het notarieel archief van de stad Alkmaar al in 1574 sprake is van de bouw van een korenmol op deze plek. In 1598 is Pieter Meijndertsz. de molenaar en in 1679 Evert Cornelis. Laatstgenoemde verkoopt in 1687 een ‘koorn en wintmolen, en oock een huys met erve met schapewerf’ gelegen aan de Oostwal te Warmenhuizen aan Reyer Pieters. Op zijn beurt doet Pieters de eigendommen in maart 1710 over aan Willem Gerritsz. Houtkooper. In de akte handelt het om een molen en een ‘huijsmanswoning’. Met de aanduiding

huismanswoning wordt in deze periode altijd een (stolp)boerderij bedoeld. Vast staat dat een (stolp)boerderij er zeker in 1710, maar aannemelijk ook al 1687 en mogelijk al in 1679 stond. Naar een eerder tijdstip is het gissen, maar alleszins goed mogelijk. Als dat zo zou zijn betreft het hier een oude (mogelijk 16^e eeuwse) boerderijlocatie.

Storm leverancier van timmerhout?

De vermelding van de korenmol in 1574 is daarom interessant, omdat deze toen namelijk tijdens een zware storm is omgewaaid. Dit gegeven en het voorkomen van zoveel oud hout uit een molenconstructie in het vierkant van de huidige stolp is opwindend te noemen. In de constructie van het vierkant in ‘Het Molenhuis’ komt namelijk uitzonderlijk veel van dat oude molenhout terug. In de eerste plaats vallen de hergebruikte onderdelen van molenroeden op. In de onderste jaagbanden, de draagbalk tussen de beide zuidelijke vierkantstijlen is een stuk grenenhout gebruikt van wel zeven meter lang en duidelijk afkomstig van een molenroede. Ook voor drie van de acht zwingen (of schoren) zijn stukken molenroede of -wiek gebruikt. Dat is niet alleen herkenbaar aan de taps toelopende vorm, maar vooral aan de over de gehele lengte ingehakte gaten waaraan de zogenaamde hekken van de wieken waren bevestigd. Alle genoemde onderdelen zijn zonder enige twijfel hergebruikt en afkomstig van (nog ouder) hout van een molenconstructie.

Bij nadere inspectie blijken alle vier vierkantstijlen te bestaan uit eiken palen die eerder als gebint in een molen dienst deden. Dat is op te maken uit de verschillende inkepingen, gaten en afdrukken in deze palen, die niets met de vierkantconstructie van doen hebben, maar alles met de gebruikte verbindingen in een (koren)molen! Met de aanwezigheid van zoveel hergebruikt zwaar hout is de suggestie dat het omwaaien van de korenmol in 1574 en de bouw van een naastgelegen stolp met afkomend materiaal niet toevallig kan zijn. Materiaal was duur en hergebruik van hout van een omgewaaide molen een buitenkans. Zowel qua materiaal en kosten, als qua logistiek. Het hout lag als het ware voor de deur afgeleverd door firma Jan de Wind.

Meer bouwhistorisch bewijs

Voortbordurend op bovenstaande is er meer af te lezen uit de constructie van de huidige stolpboerderij. Zo zijn er enkele in plaats van dubbele zwingen toegepast, hetgeen wijst op de aanvankelijke bouw van een ander model stolpboerderij, namelijk een langhuisstolp. Doorredenerend naar de gevonden gegevens in de archieven, zou de in 1710 genoemde huijsmanswoning dus deze langhuisstolp geweest kunnen zijn. De lengte van de toenmalige stal, geschikt voor twaalf koeien, en de in het midden van de stal gesitueerde stapelput voor drinkwater voor het vee wijst sterk in deze richting. De dors zal gebruikt geweest zijn voor enerzijds de opslag van het



FOTO: COLLECTIE REGIONAAL ARCHIEF ALKMAAR

Stolp en molen in 1915.

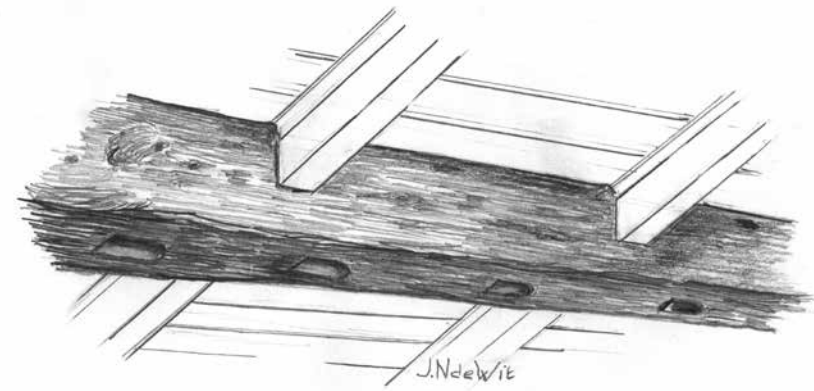


FOTO: MART GROENTJES

De stolp nu, in een nieuwbouwwijk.



te malen graan en anderzijds voor het opslaan van de zakken meel. In de na 1574 nieuw gebouwde korenmol was hiervoor niet of nauwelijks plaats. Molen en stolp hadden een duidelijk werkrelatie, met beide naast elkaar gelegen objecten aan, zoals het vroeger heette, het Molenlaantje. Uit de archieven blijkt ook dat de stolp in 1710 zijn huidige vorm krijgt en in dat jaar ingrijpend wordt omgebouwd tot een stolp van het Westfriese type. Eerdergenoemde Pieters en Houtkooper gaan hiervoor een vergaande overeenkomst aan. Houtkooper, de timmerman, neemt het eigendom over tot Pieters, boer en molenaar, de verbouwing van de stolp kan afbetalen. Dat is in 1715 het geval. Dergelijke ingewikkeld ogende constructies waren destijds ‘business as usual’.



Deze vroeg 18^e eeuwse verbouwing is nog goed af te lezen aan de bouwsporen in de huidige stolp. Ten eerste is het langhuis gesloopt en in 1862 herbouwd waarbij de stal met vier plaatsen werd verlengd, af te lezen uit het verschil in kleur van de gebruikte estriken, groen en geel in plaats van de oude zwarte. De positie van de oude stapelput kwam daarmee uit het midden van de stal te liggen, reden waarom er een nieuwe, gewelfde waterkelder van boerengeeltjes met een vloer van rode plavuizen is aangelegd. De aanvoer van drinkwater verliep zeer waarschijnlijk via het rietgedekte dak met de overbekende drie lagen dakpannen (voetpannen) boven de goten. De nieuwe dorsdeuren werden naar de zijkant van de stolp verplaatst. In 1944 kwam er een nieuwe voorgevel in.

GROOT BOERDERIJENBOEK

Auteurs Ben Kooij en Judith Toebast.

De boerderijen van Nederland worden in dit voluptueuze boek van alle kanten belicht. Met beschrijvingen van onderzoek, constructie en materialen; het werk en leven op de boerderij, boerderijdieren, boerderij-interieurs en beeldende kunst. En uiteraard komen alle boerderijtypes aan de orde met bovendien de moderne uitvoeringen. Het beeldmateriaal is fraai met vele historische foto's en een aantal mooie landmeterskaarten. Opvallend is de uitgebreide aandacht voor het tegelwerk in het boerderij-interieur, waarbij overigens de typische ‘smuiger’ ontbreekt. Minder bekende wetenswaardigheden als die over ‘muizenpotten’ (manier van ongediertebestrijding), het artikel over de hannekemaaiers en de afbeeldingen van fraaie schilderijen maken het boek extra interessant. Er is een pagina met de Beemster als onderwerp waarin de typerende dubbele tuindeuren overigens niet worden behandeld.

Stolpen

Over de beschrijving van stolpen, ingedeeld bij de Noordelijke Huisgroep, is wel wat op te merken. Zo worden de darsdeuren als ‘deeldeuren’, ‘dwarsdeuren’ en ‘staldeer’ aangeduid en de (dakpan)kapberg als ‘kaakberg’ (een louter Waterlandse benaming). De beschrijving over rieten daken mist de kenmerkende dakpannenbedekking van 2-3 rijen aan de onderzijde. En dat een dubbele stolp een uiting zou zijn van een welvarend bedrijf is in veruit de meeste gevallen niet juist; een welvarende veeboerderij heeft een uitgebouwde stal (staart) en de dubbele stolp is groter vanwege de noodzaak voor veel oogstberging bij de akkerbouw. De zo typerende stadsboerderijen ontbreken in tekst en beeld. En bij de Zeeuwse boerderijen worden de ‘Vlaamse schuren’ (dekbalkconstructies die ook in Vlaanderen en Brabant voorkomen) niet genoemd. Ook de glazen boerderij in Schijndel en de Stolpbrug in de Zijpe zijn niet opgenomen en hadden het geheel nog een actueel tintje kunnen meegeven.

Dendrochronologisch onderzoek

De stolp met de interessante houtconstructie staat er nog in volle glorie. De eerste korenmol waaide om in 1574, een tweede ging in 1927 door brand verloren. Hout uit de eerste molen zit hoogstwaarschijnlijk in de kernconstructie van deze stolp ‘Het Molenhuis’, waarvan de bouwgeschiedenis schreeuwt om opheldering. Modern dendrochronologisch onderzoek zou een sluitend antwoord kunnen geven. De kern van de zaak ligt besloten in de jaarringen van het hout. Wie heeft voor het antwoord geld op de plank liggen? Wie boort, wie biedt? (de stolp was ook onderwerp van Kiek 2, Nieuwsbrief 46, december 2006).

Jaap de Wit (bewerking WM)



De opsomming van activiteiten mist wonderlijk genoeg het noemen van de vele activiteiten van de Boerderijentichtingen (fietsroutes, verlichte boerderijen, excursies, culinaire dagen, beeldbank). En waarom is de toch overbekende ‘stolpenbijbel’ van Brandt Buys (uitgave SHBO) niet opgenomen in de literatuurlijst? Ondanks deze minpunten wel aanbevolen. 348 pagina's, 400 afbeeldingen, 31 x 24,5 cm. ISBN 978-90-400-0758-3. € 49,50 (excl. portokosten).

Te bestellen via www.boerderijboekwinkel.nl▲





SCHILDERSBEDRIJF
VAN BENSCHOP

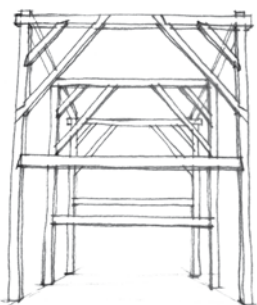
DE
VERFFRAAIER!

Zegt wat hij doet,
doet wat hij zegt.

Werkt ook met verven op natuurlijke basis.

T 06 - 22 799 263 - info@vanbenschop.nl
Wognum - www.deverffraaiier.nl

restauratie
transformatie
nieuwbouw
verbouw



ARCHITECTENBUREAU
KLEIN

Zaanweg 59
Wormerveer
075-6287686
www.kleinbv.nl



Nu laag btw (6%) voor arbeid tuinaanleg en bouwen!

FRANS COMMANDEUR
TUINGEBOUWEN
ADVIES ONTWERP MAATWERK BOUWEN
T 0228 - 56 72 63 M 06 - 51 20 79 15 I www.tuingebouwen.nl

T P A
H G

trigallez
peeters
van apeldoorn
hangelbroek
gouwetor
architecten
bna

postbus 2190
1620 ed hoorn
t 0229-212919
f 0229-217961
e info@tpahga.nl
www@tpahga.nl



architecten

IWEMA BOUW
Ook voor een stolpbeleving binnen
06 - 108 26 456



UITGEESTER BOERDERIJEN TE KIJK

De vereniging Oud Uitgeest besteedt in een kleine, maar buitengewoon instructieve tentoonstelling, samengesteld door Jan Deckwitz, aandacht aan de verdwenen en nog bestaande boerderijen in Uitgeest. Met traditionele agrarische functie en met moderne herbestemmingen. Dit niet al te grote Kennemerlandse dorp bovenop een strandwal met directe en verre omgeving (de zogenaamde Uitgeester Wouden strekten zich toenmaals uit tot en met Markenbinnen!) is gezegend met een verrassend groot aantal stolpboerderijen, waarvan met name de variatie in typen en

modellen opvallend is te noemen. Sobere en rijke stolpen met enkele of meer vierkanten zijn in het Uitgeester bestand dan niet speciaal of bijzonder, maar vooral de voorhuizen, langhuizen, de onvolledige modellen en de kapbergen lijken hier rijkelijk voor te komen. Meer dan elders? "Kwam door de armoede en de vroege bloembollenteelt op de strandwal", klonk het tijdens de opening van de tentoonstelling in het gemeentehuis van Uitgeest. Het gerestaureerde Kooghuis is present, maar ook de tot appartementencomplex herbestemde stolp Waardenburg. Feit is dat de

enkele panelen met zorgvuldig samengestelde foto's en feiten een zeer overzichtelijke kijk leveren op dat typische boerderijenbestand in Uitgeest. De foto's van een paar verdwenen boeren zijn nostalgische kersen op de boerderijentaart. Een enkele tekening of schets en korte bijschriften verduidelijken de tentoonstelling die tot en met 3 januari 2014 te Uitgeest is te zien. **Openingstijden:** 23, 24, 30, 31 december en 2 januari: 10-15.30 uur; 27, 28 december en 3 januari: 9-12 uur. **Adres:** Middelweg 28. Aanbevolen. Kijk ook op www.ouduitgeest.nl



Langhuisstolp aan de Westergeest 19.



Detail Westergeest 19.

FOTO'S: MART GROENTJES

STOLPEN VER WEG

Noord-Holland telt de meeste stolpen: ruim 5.500, van op Texel tot in de Haarlemmermeer en ook enkele in Aalsmeer, Amstelveen, Nes a/d Amstel, Weesp en Nederhorst den Berg. In andere provincies ook een enkeling zoals in Zuid-Holland en in Limburg (daar in een vroegere landbouwontginning door Noord-Hollanders). In Zeeland stond er een aantal op het eiland Schouwen, verloren gegaan door de watersnoodramp van 1953. De 'stjelpen' van Friesland bezitten een gelijke constructie maar tellen we niet mee. Dan zijn er nog de stolp in het Openluchtmuseum en, wat kleiner, die in Madurodam. Maar er staan ook stolpen verder weg: nog altijd ruim 50 op het schiereiland Eiderstedt in Sleeswijk-Holstein, stolpen

met een dubbel vierkant, vanaf de 17^e eeuw gebouwd door Noord-Hollandse kolonisten. In West-Vlaanderen, onder Oostende, ook een aantal o.a. die neergezet werden door geëmigreerde boeren uit Hauwert. Rond Brugge vind je ook nog stolpconstructies met als 13^e eeuwse 'stamvader' de schitterende 'Vlaamse schuur' van de abdij in Lissewege. Zelfs in Italië hebben Noord-Hollandse bedijkers enkele stolpen achtergelaten in de Povlakte.

Roemenië

En nu blijkt ook dat er in Roemenië stolpen zijn gebouwd, getuige foto's die Jaap van der Veen ons beschikbaar stelde. Maar of dat echte boerenstolpen zijn, met een houten



De stolp als Roemeense Rapsodie.

vierkantsconstructie (dat is voor ons een strenge voorwaarde), moeten we hogelijk betwijfelen.

FOTO: JAAP VAN DER VEEN



B I N N E N

In de Binnenkijker kijken binnen in een stolp. Nog meer dan de exterieurs verschillen de interieurs van stolpen. In deze aflevering het resultaat van een langjarige renovatie in combinatie met herbestemming. Eén stolphelft is zo goed als klaar. Tijd voor een momentopname.

Motregen is ook regen. Niet elk puntdak is echter een stolpboerderij. Maar deze piramide in Assendelft is er zonder enige twijfel een. Een heuse, echte en onvervalste stolp. Het beeld van deze stolpboerderij in combinatie met de dichtbijgelegen R.K. Sint Odulphuskerk is al 100 jaar onaangetast. Een sterk Noord-Hollands plaatje, zo een waarvan je een brok in de keel krijgt.

Leesbare geschiedenis in comfortabele woning

Rik en Olga de Leeuw wonen met hun drie dochters Irene, Dorien en Janet sinds kort weer op nummer 601 in de ene helft van de stolp anno 1871. De andere helft is onder nummer 601A nog in ontwikkeling. Via de staldeur, waarachter zich een moderne variant van een klompenhos bevindt, kom je via de gang op voorheen de lange regel in de gezellige woonkamer annex keuken. Direct vallen de subtiële toepassingen op in de verbouwingsingrepen die zicht houden op oude bouwsporen. Bijvoorbeeld door gebruik van twee kleuren vloerbedekking. Kom er maar op en durf dat maar eens. Het verhaal van je stolp, dat geschiedenisboek in hout en steen, blijft op

deze manier wel ijzersterk overeind. Koffie staat ingeschonken op de grote tafel. Rik zit al voor we binnen zijn op zijn praatstoel, Olga vult aan met een computerpresentatie, waardoor alle oren en ogen nodig zijn.

Inventieve indeling

Rik en Olga wijzen op de uitgevoerde indeling van de halve stolp naar een woonbestemming en die is met grote toewijding en door een inventieve indeling bijzonder geslaagd te noemen. Steeds is gezocht op de oude constructie een wezenlijk onderdeel te laten zijn van de nieuwe functie. Zo is de hal achter de voordeur met gietijzeren deurrooster met koeienkopje ruim opgezet met de trap naar boven met in de draairuimte de meterkast, die is afgewerkt met een oude bedsteedeur. De kamer annex keuken is al evenzeer doorzacht. Bij binnenkomst loop je als het ware tegen de stalwand aan met daarin de oude kookplaats, compleet met turf- en andere kastjes. Verplaatst uiteraard, maar volstrekt 'normaal' gesitueerd in de nieuwe indeling. Een absolute vondst is om achter het bewust zichtbaar doorgezaagde blauwe schot de moderne keuken te plaatsen, zodat het lijkt of het mo-

derne comfort altijd aanwezig was. Verder is de kamer ruim met een intacte indeling van de raampartijen. De oude kleuren zijn stijlvol en met smaak toegepast. Lichtcrème in de zithoek, lichtblauw voor het keukengedeelte in aansluiting op het harde blauw van het stalschot. Het hoge balkenplafond is lichtblauw met groene balken en geel biesje, een fantastische afmaker zonder de boel bont te maken. Op de plek van de voormalige stal zijn de kinderkamers zo hoog dat de dochters uit de stalramen naar buiten kunnen kijken. De moderne opkamer aan het eind (of begin) van voorheen de stal is al evenzeer passend en verrassend in de geslaagde indeling van deze woonstolp. "Nee", roepen de meiden in koor, "het is fijn in een stolp te wonen, want het is zo lekker ruim!" Ik heb de neiging ze onvoorwaardelijk te geloven.

Schaaldelen in combinatie met spanten

De dakconstructie is al net zo'n feest. Het hele dak is aan de binnenkant afgetimmerd met schaaldelen (ongekante houten delen) en daarom voorzien van zware spanten inplaats van sparren. In het achterste dakvlak zijn de oorspronkelijke spanten al eens vervangen door overbodig geworden telefoonpalen. "Want", zegt Rik, "scheef stond ie wel, toen ik er in 1999 aan begon". Daar is na het zorgvuldig aanbrengen van een palenfundering niks meer van waar te nemen. De dakconstructie oogt recht en dit gemeentelijk monument heeft de sfeer van een boerenkathedraal. Het dubbele vierkant met rechte stijlen, de zwingen en het overstek van 2½ meter ogen enorm. Een hoogte van 15 meter en de vierkantmaat van 8 x 8 m geeft op de grond een oppervlak van 18 bij 20 m. Details genoeg, zoals de binnenkant van de gemetselde topgevel waarvan het grote raam uitzicht biedt tot Heemskerk. De nieuw opgemetselde schoorsteen, waarop buiten de ronde schoorsteen rust. Of de opmerkelijk zware houten beugels die ruim boven elkaar tegen de vierkantstijlen zijn gespijkerd, waartussen steeds 'een treetje' hoger planken geklemd konden worden voor het nog hoger opsteken van de tas hooi. Of die ene plank van 130 bij 25 cm met welgeteld 16 gelijke gaten, waarvoor diende die? (zie ook elders in dit blad). Wat een stolp en wat een creatieve doorzetters. Echte leeuwen! ▲



k i j k e r




KLAVER
MAKELAARDIJ


KIJK VOOR HET
GROOTSTE
AANBOD
STOLPEN
IN NOORD-
HOLLAND OP
WWW.KLAVERMAKELAARDIJ.NL

KLAVER
MAKELAARDIJ

Trambaan 12
1733 AX Nieuwe Niedorp
T: 0226 414 008 | F: 0226 414 009

 BUITEN
STATE

 NVM
Kunda Landelijk

WWW.KLAVERMAKELAARDIJ.NL

PRONK BOUWT MET
MEERWAARDE


PRONK BOUW BV

nieuwbouw verbouw onderhoud



Machinestraat 2, postbus 20, 1749 ZG Warmenhuizen
Telefoon (0226) 391374, fax (0226) 392032

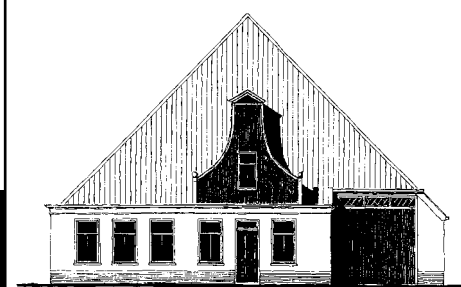
E-mail: info@pronkbouw.nl, website: www.pronkbouw.nl

Voor uw rieten dak
www.kooijmanrietdekkers.nl



Rietdekbedrijf J.P. Kooijman B.V.
Ruigeweg 119A, Schagerbrug
T 0224 57 13 28 of 06 53 89 18 49

- dakvernieuwing
- renovatie dakconstructies
- aanbrengen isolatie/- platen
- reparatie en onderhoud
- dakramen en dakkapellen
- ontmossen



vierkant achter uw stolp
architectenburo ir henri leloup bv

warder 132 1473 ph warder
tel. 0299 - 401 380
www.leloup.nl

AJV
bouw

sterk in o.a.
traditionele kapconstructies

Verdronkenoord 47-49 ■ 1811 BB Alkmaar
T 072 520 09 63 ■ M 06 222 232 53
ajvbouw@chello.nl ■ www.ajvbouw.nl



BOER&JONGENS

Wijnndel Jongens (1943-2010) legde het boerenleven vast in vele kenmerkende facetten. Met deze aflevering nemen we in dit Jaar van de Stolp gepast afscheid van de zeer gewaardeerde rubriek.

Ongeveer ter hoogte van de legendarische Dikke Paal van Winkel (gerestaureerd in 1990) op de hoek van de Westfriesedijk en de N239 (anders gezegd: hoek Ooster- en Groetpolder) stond deze zwaar vervallen stolpboerderij. 't Ken lang an, zeggen de Westfriezen, maar ook 't is ienmaal wel. Dat is feitelijk de korte versie van het verhaal over deze 'afgekloven' stolp en hou daarbij de legendarische boerenwijsheid Een stolp staat 100 jaar en een stolp hangt 100 jaar in gedachten.

Aan de Boezem

Wijnndel Jongens fotografeerde deze stolpruïne in 1992 aan de westelijke oever van de Ringsloot, het meest noordelijke deel van de in de 15^e eeuw gegraven zuid (Rustenburg) -noord (Aartswoud) lopende uitwatering die als Langereis bekend staat. Toen goed zichtbaar vanaf de provinciale weg, maar nog beter wandelend vanaf de Weelkade aan de andere kant van de Langereis en via Aartswoud is te bereiken of via de Groene Pade vanuit Hoogwoud. De punt is al lang van het piramidale dak, een getimmerde noodvoorziening op de dekbalken dient als platte paraplu. Het riet is grotendeels van de dakvlakken gewaaid of



FOTO: WIJNDEL JONGENS

hangt in slierten af. Vierkant en dakconstructie hebben meer weg van de röntgenfoto van een houten borstkas. De algehele situatie is desolaat. En dat is ondertussen gebleken. Op de plek van voorheen familie Klomp (?) is niet alleen de bouwval gesloopt, maar verdween ook de stolp als karakteristiek model van de Noord-Hollandse landelijke bouwkunst en als gidsgebouw van de agrarische geschiedenis voorgoed uit beeld. Om moverende redenen uiteraard. Op het huidige adres Boezem 4 staat thans een woonhuis zonder opsmuk

met een eenvoudige schuur. Aan het eind van het Jaar van de Stolp lijkt het de Boerderij-enstichting goed op deze manier de aandacht te vestigen op het voortdurend verdwijnen van stolpen uit Noord-Holland met deze tries-te maar prachtige foto juist als voorbeeld van inspiratie voor behoud. Tegelijkertijd gebruiken wij dit bijzondere beeld van een stolp in verval om het einde van deze langjarige serie Boer & Jongens te markeren.

WJ/WM

BOERDERIJBOEKEN

In september j.l. verscheen het fraaie boekwerk 'Kijk op Boerderijen'. Een op de gelijknamige serie in het blad Landleven gebaseerde uitgave. Arjan Wijnstra is de samensteller en fotograaf. Zo komen o.a. de ronde schoorstenen, dakspiegels en dakpankapbergen in fraai geïllustreerde artikelen aan bod. Voorts reportages over specifieke eigenaardigheden van boeren en boerderijen in andere delen van het land. Vaaltschuren in de Achterhoek, eiken-gaarden in Twente en bovendien typerende details als geveltekens, bijzondere deuren, opvallende kozijnen en schuren, hooibergen en bakhuisjes.

Snel bestellen want tot 31 december 2013 € 19,95 (i.p.v. 24,95 plus) zonder verzendkosten. 144 pagina's, 22,5 x 28 cm.

Bij: www.boerderijboekwinkel.nl

(info@boerderijboekwinkel).

Groot Boerderijenboek: zie pagina 9.

stolpenwinkel

Naam: _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

Ik bestel hierbij: (bestellingen inclusief verzendkosten)

... ex. Houten Boerenhekken op kaart, set van 8 kaarten à € 10,-

... ex. boek Noord-Hollandse Boerenhekken à € 17,50

... ex. kaarten en boek Houten Boerenhekken samen € 22,50

... ex. boek De Stolp te Kijk à € 19,50

Uw bestelling wordt zo snel mogelijk uitgevoerd, echter kunnen wij geen vastgestelde levertijd garanderen.

Uitknippen of kopie maken en in een gefrankeerde envelop opsturen naar:
Secretariaat Boerderijenstichting Noord-Holland, Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen.
Per e-mail: stolpen@xs4all.nl




AANNEMERSBEDRIJF WEST-FRIESLAND

AWF

Dr. Nuyensstraat 20 • 1617 KC Westwoud • www.awfbouw.nl

**Onderlinge Verzekeringsmaatschappij
De Veenhoop**



Speciaal voor de brandverzekering van rietgedekte panden.
Goede voorwaarden met lage premies.

Voorbeeld: brand-/stormverzekering woonboerderij steen/riet vanaf € 1,60 %/oo en woning steen/schroefriet vanaf € 0,80 %/oo.

Hoornseweg 2, 1687 ND WOGNUM, telefoon 0229 57 22 57
www.ovmdeveenhoop.nl, info@ovmdeveenhoop.nl

WEIJNTJES
HANG- EN SLUITWERK



Amsterdam Z.O. Amsterdam
Utrecht Bussum 's-Hertogenbosch

WWW.WEIJNTJES.NL

Van Lierop Houtinsectenbestrijding | Zwamsanering | Houtrestauratie | Vochtwering

Conserveert & Herstelt Hout | Verdrift Vocht

Gratis controle op aantasting

**Meer dan 50 jaar
“De grootste vriend van de Stolp”**
op het gebied van houtworm en boktorbestrijding en herstel van rotte balkgedeelten met epoxytechniek.

BEL: Heerhugowaard 072 5741856 Tevens vestigingen in Assen en Alphen a/d Rijn www.vanlierop.nl
ISO 9001, VCA* & KOMO gecertificeerd. Lid NVPB. 50 jaar ervaring. Schriftelijke garantie.



Middenweg 28 te Noordbeemster

Geheel gerenoveerde riet gedekte stolp met geweldig daglicht, veel ruimte en een mooie vide. De stolpboerderij is een prachtige mix van oud en modern. Er is een zeer complete Siematic keuken met luxe inbouwapp. van Miele en Boretti en 3 luxe badkamers, waarvan er 2 in 2010 volledig zijn verbouwd. Overal dubbel glas, alarminstallatie, mechanische ventilatie, vloervw. op de begane grond. Buiten is er een grote overdekte veranda (24 m²), hobby schuur/annex berging, een carport, een moestuin met kas en een boomgaard.

Woonoppervlakte: 445 m²
Inhoud: 1.750 m³
Perceeloppervlakte: 5.630 m²

Vraagprijs: € 899.000,- k.k.



Tel. 0299 - 68 37 68
Middenweg 152 - Middenbeemster
www.trompgarantiemakelaars.nl



KIEK 26

Uit de fotoboeken van Betty Laan kwam de oplossing van het vraagstuk van de vorige Kiek. Die dorpsstolp met mooie details is de familieboerderij van Laan aan de Kerkebuurt 210 in Berkhout, nu bewoond door Gerrit Kater. Ook Jan Peereboom uit dat Westfriesse lintdorp herkende de boerderij en op zijn verzoek is de foto voor aanvulling in de documentatie van de Historische Vereniging opgenomen. Dirk Schuijtemaker, de ons bekende en gewaardeerde allesweter uit Grosthuizen, liet (via zijn kleinzoon Lourens) berichten dat hij de familie Laan goed gekend heeft en wist ook al snel de locatie te traceren.

KIEK 27



Kiek 27. Schilderij van S.Kok met onbekende locatie.

U heeft gelijk. Deze kiek is helemaal geen foto, maar een schilderijtje. Klopt allemaal, maar het is wel een onovertroffen beeld van een dot van een stolpboerderij aan het water en ... in een lijst. Bovendien is het doek figuratief en naar de natuur geschilderd waardoor een waarheidsgetrouw beeld ontstaat, wat op een schilderij vanzelfsprekend niet zo hoeft te zijn. De schilder kan naar believen of vanwege de compositie allerlei zaken weglaten of juist toevoegen of kleurstellingen wijzigen. Maar ...

Aan het water

Maar dat is op het afgebeelde schilderij -Kiek 27 van december 2013- absoluut niet het geval. De schilder die duidelijk met S. Kok signeerde, maakte het doek met een stolpboerderij aan het water in 1973. In kleur en dat is ook wat waard. Het eerste wat opvalt is dat de stolp haaks op de vaart is gesitueerd met de darsdeuren ook aan de waterkant. Dat betekent dat de stolp via het water ontsloten was (of nog is). Dat de wintervoorraad hooi via de vaart en waarschijnlijk in pramen werd

aangevoerd en dan werd het hooi vandaar via de darsdeuren het vierkant binnen gesleept. Daar tussen de vierkantstijlen kwam de tas hooi te liggen. Beschut tegen regen en wind om het vee de hele winter lang van voer te kunnen voorzien. Want de melkproductie moest gecontinueerd.

De noklijn toont een stolpboerderij met een dubbel vierkant. Het schuurtje aan de waterkant ontleent ons het zicht op achter- en zijgevel met daarachter de lange regel, de koestalling. Achter het dak van de schuur piekt het puntdak van een vijzelberg, nog zijn typische manier om hooi droog op te kunnen slaan voor de winter. Het dak van een vijzelberg kan namelijk langs vier palen op en neer worden gehesen naar gelang de hoeveelheid hooi. De stolpboerderij is verder volledig rietgedekt, de schuur draagt een eenvoudig rood pannendak. Op het rechter dakvlak van de stolp steekt een schoorsteen omhoog. Een (houten?) pyloon bekroont de dakpunt waar vorsten en nok bij elkaar komen. Alweer zo'n karakteristiek detail dat je op een piramidaal stolpdak kunt aantreffen.

Landschappelijke weerspiegeling

Het donkergroen van de schuurwanden en de darsdeuren contrasteren met het bleke groen van de weilanden. De bomen achter, naast en voor de stolpboerderij tonen als een groene decoratie, enorme tuilen van inheems blad. Het polderlandschap is verder angstwekkend leeg, geen mens, geen koe, geen vogel te kennen. Op de horizon een lange, lage bomenrij als die van een centrale dorpsstraat in een lintbebouwing op het Noord-Hollandse platteland. De magere kerktoeren rechts van de stolp lijkt dat beeld te bevestigen, als een weifelachtig opgestoken vinger vooral op zichzelf wijzend. Ik ben er ook nog. Hier sta ik. Dat soort dingen. Grijze luchten spannen een beklemmend wolkendek boven de eenzame stolp. Beklemtoont de bescherming van het stormvaste en waterdichte puntdak. Een hoeve om te schuilen. De weerspiegeling in het water van de vaart van het roeibootje, de stolp en de betonnen mestilo lijkt van een totaal andere dimensie. Door het gebruik van lichtere, blauwe toetsen lijkt het vertrouwd geworden polderbeeld ineens vreemd exotisch en krijgt een neiging tot zweven. Waar naar toe is dan de vraag.

?????

Maar de eerste vraag is en blijft als van ouds: wie weet meer over deze prachtig geschilderde stolpboerderij in een watervol polderland, en wie weet en passant meer over de schilder S. Kok. Reacties als altijd en onverwijld naar het secretariaat.

NIJEUWBOUWSTOLP IN EENIGENBURG



FOTO: MART GROENTJES

Hans Raap, van Wieringen, wees ons op de nieuwbouw van een stolp in Eenigenburg. "Reeds vele jaren zijn zowel mijn broer en schoonzus als wijzelf lid van de Vrienden van de stolp. Mijn broer overleed helaas in 2007 en mijn schoonzuster heeft recent de ligboxenstal laten slopen in het kader van de regeling Ruimte voor ruimte. Ze laat ervoor in de plaats een stolp bouwen als woonhuis, flink van afmetingen: 14,5 bij 15 meter. Op 7 november is het vierkant op de poeren geplaatst. Een prachtig gezicht". Architect Jan Kramer, één van de bouwmeesters (voor overige, zie de linkerpagina's) die Noord-Holland naar ons idee verantwoord mooier maken. ▲

TE KOOP: POPPENSTOLP



FOTO: FRANS BUISSINK

Nog nooit eerder te koop aangeboden, een poppenstolp, d.w.z. een stolp op schaal 1:20 uitgevoerd als poppenhuis, dat al vele jaren tot groot kinderplezier heeft dienst gedaan. Dit fraaie en nog puntgave model is thans vrijgekomen op de markt. Direct te aanvaarden. Maten 100 x 100 cm, hoog incl. vierkant en piramidaal stolpdak 100 cm. Te bevragen bij W. Messchaert, T 0224-533132. Eventuele bezichtiging in de Laurenskerk te Kolhorn, waarna openbare biedingen o.l.v. makelaar Geert Klaver. ▲



STOLPEN IN HET NIEUWS

UIT HET NOORDHOLLANDS DAGBLAD, VERZAMELD DOOR ED DEKKER, JOURNALIST.

Gezocht: investeerders om een stolp in **Oppeendoes** te verbouwen tot zorgboerderij. Ruimte voor 20 tot 25 mensen. Stolp staat al lang te koop.

Het dubbele vierkant van een verbrande stolp in **Wervershoof** moet worden verlost van een brandlaag van anderhalve centimeter. Daarna volgt herbouw.

Stolp De Swanenplaats in **Venhuizen** (370 jaar oud, rijksmonument) verliest een bijzondere functie. Wijngaard Westfriesland stopt er als bedrijf.

Honderdtwintig dagen zijn uitgetrokken voor de bouw in **Tuitjenhorn**. Een nieuwe stolp komt op vrijwel dezelfde plek als een gesloopte - die jaren opslagruimte was.

Een gloednieuwe woonstolp verrijst in **Eenigenburg**. 'Mooi werk, zelf zo'n vierkant maken', zegt de aannemer. De oplevering is komend voorjaar (zie ook pag.15).

Nieuw voor oud in **Opmeer**. Een complex voor wonen en werken krijgt de stijl van een te slopen stolp vlakbij - maar dan groter. Met ruime parkeergelegenheid.

In **Edam** overleed architect Klaas Boschma. Voorheen ook regio-architect in de provincie Noord-Holland voor Rijksdienst Monumentenzorg en Stichting Historisch Boerderijonderzoek.

Ook nieuwbouw in **Barsingherhorn**. Deze stolp krijgt een kap van ronde sparren. Net als vroeger. Werken met vaste maten kan dus niet. 'Alles zelf uitmeten'.

Krakkemikkige stolpen stralen voor sommigen een zekere charme uit. Zie de jonge website www.bouwwallen.eu. Met ook een wankelende stolp in **Zuidermeer**.

Geniet van stolpenhistorie en koop het boek 'Heiloo onder dak'. Met daarin veel verhalen over en beelden van (verdwenen) stolpen, renteniershuizen en andere panden.

De opknapbeurt van een oude stolp in **Julianadorp** (manege van zorgcentrum) verloopt met militaire precisie. Het is een dankbare oefening voor marinemensen.

Drie woningen en een Bed & Breakfast komen op het terrein van een te slopen stolp in **Purmerend**. Het nieuwe complex krijgt een stolpachtige uitstraling.

Een bijzondere expositie in **Zuidermeer**. In museum De Anloup zijn zeker 225 Kerststallen te zien. Op zolder is een ouderwets dorp vrijwel geheel nagebouwd.

De gemeenteraad van **Zeevang** ging akkoord met de sloop van een stolp in het dorpslint van Hobrede voor vier nieuwbouwwoningen. Daarmee gaat opnieuw een authenticiteit en karakteristiek dorpsbeeld verloren. ▲



FOTO: MART GROENTJES

STOLPENCURIOSA

In deze rubriek komen curieuze stolpen aan bod. Een blik in onze Beeldbank www.boerderijenstichting.nl levert van zo'n 5.500 stolpen info en beeld op. Ook curieuze zoals deze in Oudesluis, verbouwd tot bijna een hele wijk. ▲

WESTFRIES KWARTET

Het Westfries Genootschap brengt een kwartet spel met Westfries thema's op de markt. Met uiteraard de Westfries stolpboerderij. € 5,95 (afhaalprijs) in de winkel van het Genootschap, Dal 3 in Hoorn T 0229-217121 of via E contact@westfriesgenootschap.nl. ▲



FOTO: MART GROENTJES

Op de zolder van de Binnenkijkerstolp vonden wij een typische plank. Waarvan de gaten ons voor een raadsel zetten. Eierrek? Ballenspel? Wie weet het? ▲

Nieuwsbrief nr. 75 van de Boerderijenstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp', december 2013.

Secretariaat: Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen, telefoon 072 - 581 68 88 (ma t/m vr 10 - 12.30 uur), e: stolpen@xs4all.nl website: www.boerderijenstichting.nl

IBAN: NL69INGB000338181 t.g.v. Boerderijenstichting Noord-Holland, Alkmaar.

Redactie: Mart Groentjes en Willem Messchaert

Grafische verzorging en advertenties: Elise Bon en Carla Buijsman ipsis b.v., Zwaag (0229 - 27 27 00)

Druk: Meco Offset, Zwaag

Oplage: 2.050 exemplaren

Het bestuur van de Boerderijenstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp':

Evert Vermeer (voorzitter)
Larixplantsoen 15, 1702 XG Heerhugowaard

Mart Groentjes (secretaris)
Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen

Evert Barendrecht (penningmeester)
Jan Greshoffstraat 20, 1822 JC Alkmaar

Willem Messchaert (perscontacten, vierkantdeling) Kerkepad 12, 1767 CJ Kolhorn

Melanie Balledux, Warmenhuizen

Joop van Diepen, Oosterblokker

Sander Douma, Schermerhorn

Wilma Eelman, Den Burg

Maarten Koning, De Goorn

Henk de Visser, Oudorp

Anneke Zandt, Twisk

Peter van Zutphen, Anna Paulowna

Advisering

Het is voor leden mogelijk adviezen m.b.t. constructief-technische cq esthetische aspecten en onderwerpen over boerenerven 'op locatie' te verstrekken.

Voor een dergelijk advies wordt een bijdrage van € 90,- (all-in) in rekening gebracht.

Bouwkundig adviseur: Piet Tamis.

Verzoeken om advies te richten aan het secretariaat: Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen

e: stolpen@xs4all.nl

Zie ook onze website: www.boerderijenstichting.nl

De nieuwsbrief verschijnt 4 maal per jaar.

ISSN 1566-8843

Te weten

- Lidmaatschap van de Vrienden van de stolp is € 15,- per jaar (meer mag).
- Geef tijdig eventuele adreswijziging door!